

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 " 60
četrt " — " 80
Posamezne štev.
15 kr.

Oznanila
ikrat natisnena
od vrste 15 kr.

Naročnina,
oznanila in reklamacije
pošiljajo se
upravnisti v
Maribor.
Odprte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se pridele
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nežrakovana pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslane knjige
se ne vračajo.

Št. 129. Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Obvestilo.

Vsem velečastitim p. n. naročnikom „Popotnika“, zlasti pa p. n. gospodom tovarišem in tovarišicam javljamo s tem, da je prevzela „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ s 1. januarjem mesecem 1898. l. list „Popotnik“ v svojo popolno last in upravo z vsemi aktivni in pasivi tudi formelno.

Razmerje mej „Popotnikom“ in „Zavezo“ smo skušali urediti tako, da se smemo nadejati, da smo ustregli vsestranskim željam. Ob enem pa nam je bilo mnogo na tem, da se reši to pereče vprašanje kolikor možno častno za vse interesovane stranke.

„Zaveza“ si je bila popolnoma v svesti, da je s tem korakom prevzela veliko odgovornost, da si je naložila težko breme. A zanašala se je — in upamo, da opravičeno! — na podporo zavednega slovenskega in istro-hrvatskega učiteljstva, združenega v dični naši „Zavezi“. Zanašala se je na oni stanovski ponos, ki preveva v novejšem času vse delovanje našega učiteljstva, ki torej ni samo na jeziku!

Boj bijemo za svojo samostojnost, za izboljšanje svojega stanja, za svojo šolo. Nasprotnikov nam ne manjka v vseh slojih ljudstva. A brez samostojnega, na vse strani neodvisnega glasila, to ni lahko mogoče. „Zaveza“ bode mogla le tedaj v polni meri izvrševati svojo zadačo, ko bode v vsakem oziru samosvoja, neodvisna, neovirana!

Tovariši, tovarišice! Pomagajte nam uresničiti to idejo z mnogobrojnimi naročevanjem „Popotnika“, zlasti pa z rednim plačevanjem naročnine. Na Vašo kolegijalnost in požrtvovalnost smo se zanašali, ko smo prevzeli list „Popotnik“ v svojo last. Obračamo se zlasti do onih gospodov naročnikov, ki so z naročninom na dolgu že za več let, z najnujnejšo prošnjo, da se zavejo svojih dolžnostij, da začno misliti na poravnavo svojega starega dolga. Vse naenkrat bo šlo seveda težko; a polagoma — v obrokih — ne bo take težave. Le, ako storé vsi — novi in stari — naročniki svojo dolžnost, nam bo mogoče častno rešiti svojo besedo. Torej!

Uredništvo „Popotnika“ ostane tudi nadalje v dosedanjih rokah gospoda **M. J. Nerata**, nadučitelja v Mariboru. On bo prevzel tudi **ekspedit** lista. Nanj je vpošiljati vse spise, reklamacije, pa tudi inserate in plačila za inserate.

Upraviništvo „Popotnika“ bo pa z novim letom 1898 prevzel blagajnik „Zaveze“ gosp. **Franc Luznar**, šolski vodja na Primskovem pri Kranju.

Vsa zaostala in nova naročnina naj se počenši z novim letom ali vpošilja naravnost njemu ali pa, kar je še boljše, naj se plačuje po položnih listkih šte. 821.252 na „Popotnik-ov“ konto v poštno hranilnico.

Obračamo se torej še enkrat do vseh p. n. kolegov in kolegij s prošnjo, naj nas vsak po svoji moči podpira, potem smemo biti gotovi, da naše podjetje ne bo nečastno propalo, pač pa, da bode vedno bolj raslo, evelo, rodilo. V združenju je naš spás !

V ime „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“:

Dragotin Česnik s. r.,
tač. tajnik.

L. Jelenc s. r.,
tač. predsednik.

Fr. Luznar s. r.,
tač. blagajnik.

M. J. Nerat s. r., urednik.

Náša organizacija.

IV.

Zraven pospeševanja stanovske naobrazbe ima pa naša organizacija še druge naloge, ona se mora tudi bojevati za naš stanovski ugled, naše pravice, za stanu primerno plačo in za svobodo šole.

Učitelji smo res uboge reve, vse naj znamo, povsod naj pomagamo, vsakemu naj pomagamo, vsakemu naj bomo na uslugu in vendar nas skoraj nikdo prav ne upošteva, skoraj nikdo se noče odločno za nas potegovati. Kmetje in drugi manj izobraženi stanovci ne morejo naše težavne in vzvišene naloge prav ceniti, oni ne vedó, kako drago je življenje v resnici, ter mislijo, da smo najsrečnejši, najboljše plačani stan. Višjim stanovom je pa menda reven, preziran, od vseh odvisen učitelj ljubši, nego samostojen, zadovoljen in možat odgojitelj mladine. Nam veljaj torej v prvi vrsti imperativ: „Pomagaj si sam!“ Da izkoriščamo našo organizacijo tudi na to stran, k temu nas torej silijo razmere.

Ker nas torej sedanja človeška družba le noče in noče primerno upoštevati, moramo jo k temu prisiliti. V to pa nam je pred vsem skrbeti, da izvršujemo v šoli vsi natanko svoje dolžnosti in da tudi zunaj nje moralno živimo. S tem zapremo usta vsem klevetnikom in izbijemo našim sovražnikom vso orožje. Zoper neupravičene napade pa se moramo odločno braniti z vsemi dopustnimi sredstvi.

Po časopisih in pri zborih bije se kaj rado po učiteljstvu, podtikajo se nam krivično slabi nameni, natvezujejo se šoli slabe posledice, katerih ona nikdar zakrivila ni. Slikajo nas kot grde egoiste, ki po šolah lenobo pasemo, samih počitnic želimo in sploh le sebi živimo. Dasi smo že tudi nešteto krat pokazali, da smo les od lesa našega naroda, da smo njega požrtvovalni ljubitelji, da mnogokrat delujemo po besedah slavnega pesnika: „Ne samo, kar velevala mu stan, kar more, mož je storiti dolžan“, toda vkljub vsemu ne ponehajo taka sumarična sumničenja. Marsikdo izmed nas je že vsled tega obupan pri-trdil reku: „Kogar bogovi črté, naredé ga učiteljem“.

Li naj to še nadalje trpimo? Ne, in stokrat ne! Saj smo možje in vemo, kaj delamo. Če je naša vest čista, ni se nam bati nikogar! Torej, storimo povsod svojo dolžnost, potem pa zavračajmo vsako krivično natolcevanje, naj pride od kogar koli. Ljudstvo pa poučujemo pri vseh prilikah o važnosti šole in potrebi pouka, kažimo mu prave vzroke slabe vzgoje, da pridobimo šoli in sebi novih prijateljev; tako bomo pomagali izboljševati tudi domačo vzgojo.

Pri izobražencih zahtevajmo povsod primerne upoštevane, tudi tam, kjer nas ne potrebujejo ravno kot tovarno živino. Človeka tako nemilo dirne, če čita, da si je „Čitalnica“ mesta, kjer so se pred kratkim zavednemu učiteljstvu prirejali vzneseni slavo-

spevi, izvolila odbor, v katerem so zastopani vsi stanovi, le učitelja ni med njimi, dasi-ravno službujejo sedaj tam učitelji, na katere so lahko ponosni in ki so gotovo tudi čitalničarji. — Prijetno tudi ni prebirati imenik članov „Družbe sv. Mohorja“, kjer je učitelj mnogokrat naveden še le za cerkvenimi ključarji, organistom in mežnarjem. Naj se navedejo imena vsa po abecednem redu, torej tudi ona č. gosp. duhovnikov, kakor dela to „Hrvatska Matica“, ali pa se naj razdelijo pravično po stanovih in tedaj gre, vsaj na kmetih, učitelju vendar prvo mesto za čast. duhovščino itd.

Kako vse to urediti in popraviti, dožene se najlože pri sestankih o priliki društvenih zborovanj.

Nadalje slišimo in čitamo večkrat, kako kritikujejo uredbo sedanje šole ljudje, ki poznajo šolo le od tedaj, ko so bili še učenci. Če se oglasimo mi, reče se nam rado: „Molčite vi, ki ste plačani z našimi žulji“. Povsod je vendar tako, da sodi reforme le strokovnjak, le pri šoli naj bo izjema? Kdo pa naj bolje vé, kakšna bodi dobra šola, kakor mi? Ne nehajmo torej, ampak pretresujmo tudi take predloge in nasvete pri naših shodih in oglašajmo se, naj nas li kdo vpraša ali ne. Pošteni zastopniki naroda bodo naše utemeljene uvete gotovo uvaževali, mi smo pa storili svojo dolžnost.

Pa tudi samostalne nasvete moramo staviti, kadar vidimo, da so sedanji zakoni nejasni, ali šoli ali učiteljstvu na kvar.

Kar se tiče naših plač, nimamo druge pomoči nego trkanje. Mogoče, da se vendar tudi pri nas uresničijo besede: „Kdor prosi, dobi, če ne iz dobre volje, vsaj radi sitnosti“. Bodimo torej tudi mi „sitni“ napram našim deželnim zborom oziroma njega članom. Kakor poročajo razni listi, hoče se ravno pri nas na Štajerskem v tem oziru nekaj storiti, a s pomočjo tiste nepriljubljene in neprimerne šolnine. Bo li res pri nas moral oče za to več davka plačevati, ker ima več otrok? Kje je tu pravičnost? Na Francoskem hočejo dajati starišem, ki imajo več ko dva otroka, premije, pri nas jih pa hočejo iz tega vzroka še bolj obremeniti!

Poprimimo se tudi tega vprašanja, razmotrivajmo ga in pojasnujmo našim poslancem stališče revnih očetov mnogobrojne rodbino in pa tudi naše.

Kakor vidimo, še naša organizacija dolgo ni popolna in mnogo je še storiti. Okle-nimo se torej dela prej ko prej vsi, vsak učitelj bodi naši organizaciji zdrava mladika ali vsaj listič, da z združenimi močmi konečno priborimo vse, česar je šoli in nam treba k zdravemu razvoju.

Kako naj v tem smislu delujemo, o tem morebiti prihodnjič.

Idealist.

Praktični razum.

Spisal dr. V. Korun.

Quidquid agis, prudenter agas et respice finem!

Lahkomiselnost je najnavadnejša in najpogubnejša napaka človeška. Ona ni le so-krivka vseh nespametnih, kvarnih in zlih dejanj, ampak navadno tudi njih vzrok in vir. Zapeljiva družica zvesto spremlja človeka od zibeli do groba. Njen poguben vpliv v poznejši dobi človeškega življenja sicer vidno pojenja ter moža in starca manj često na kriva pota zapelje, a silno nevarno moč ima do mladine. Zato pa deluje vzgoja v ožjem pomenu z vsemi sredstvi v prvi vrsti na to, da se tej zapeljivi svetovalki vzame oblast, s katero razpolaga nad lahkoverno mladostjo. Pri tem je pa posebno uspešno podpira življenje samo, in obema vzgojevalnima činiteljema se navadno posreči, da vsaj toliko

dosežeta, da gojence ne postane brezvoljna igrača lahkomiselnosti, v katere sponah bi moral prej ali slej najti svoj dušni in gmotni pogin.

Ta slaba stran človeške narave, ki je provzročiteljica tolikih nesreč in bed, pa je sama provzročena po dveh okoliščinah, katerih jedna je nedostajanje življenskih izkušenj, druga pa pomanjkanje praktičnega razuma. Kdor ima kakor mladina le malo izkušenj, je v svojih nazorih optimist, v dejanjih pa sangvinik. Svet se mu zdi boljši, nego je, in razna podjetja laglje izpeljiva, kakor so. To napačno naziranje podstavi potem svojemu ravnanju; kakor pa iz napačnih premis dobivamo praviloma napačen sklep, istotako mora iz naziranja izvirati praviloma le napačno ravnanje, ki se, ker je premalo premišljeno, imenuje lahkomiselno. Vendar z leti se množe tudi izkušnje, in vsakdo si jih nabavi v teku življenja toliko, kolikor mu jih je za njegov delokrog neobhodno potrebno. S tem pa, da se izkušnje pomnože, zapre se jeden vir lahkomiselnosti. Preostaja torej še drugi; tega pa je težje odpraviti, ker praktičnega razuma ne daje življenje samo po sebi, kakor izkušnje, dasi je sicer od teh mnogokaj zavisen, ampak pogoj mu je pred vsem prirojen um. Da se lahkomiselnosti v okom pride, treba je potemtakem ono kal razuma, katero prinese vsak normalen človek s seboj na svet, razvijati sosebeno na praktično stran, to se pravi, prirojen um se mora v tej smeri uriti, da zna od življenja podane izkušnje pametno uporabljati. Pri tem ga bodo pa tudi izkušnje same podpirale, tako da je vpliv med njimi in umom medsebojen: um se opira na izkušnje in si s tem ustvarja nove. In kedar se le-ta toliko prilagodi življenskimi razmeram, da vé primerno razpolagati s sredstvi, ki mu jih ponuja svet, imenujemo ga razum. Ker pa bomo v naslednjem govorili, kako se kaže delovanje razuma v vsakdanjem, praktičnem življenju, torej ne samo v mišljenju, ampak istotako in zlasti v hotenju in dejanju, zato hočemo tukaj njegov pojem temu primerno omejiti, da mu pridenemo še pridevek praktični. Sicer pa priznavamo, da to znabiti niti ni potrebno, ker besede „razum, razumen, razumnost“ že same po sebi vzbujajo predstave, s katerimi je združen tudi pojem onega pridevka.

Na vprašanje, v čem obstaja razum, odgovarja nam logika kratko: Razum obstaja v zmožnosti, da se ravnamo v mišljenju po kakovosti tiste reči, katero mislimo. Ta definicija je sicer popolnoma pravilna, zadostuje pa le namenom logike, ki ima samo s človeškim mišljenjem opraviti. Za nas je pa nekoliko preozka in znabiti tudi premalo jasna, zato jo hočemo primerno spremeniti in raztegniti. Rekli bomo približno po Strümpell-ju: Razum nas dela sposobne, da si napravljamo primerne (adekvatne) predstave o vsem tem, kar izkušamo v sebi in izven sebe, to je, v svoji znotranjosti in zunanjem svetu; da si nadalje te predstave kot take mislimo; tiste potem po skupnosti združujemo in tako prihajamo do pravih sodb o odnošajih, v katerih se nahajajo deli našega izkustva, ki so reči, dogodki in stanja; in slednjič, da na podlagi takega spoznavanja temu primerno ravnamo.*

Torišče razuma so torej pred vsem predstave, katere on določuje in urejuje; z njihovo pomočjo pa sega potem tudi v človeško hotenje in dejanje, ki je prav zato tem razumnejše, čim večji vpliv ima razum, čim manjši pa strast, domišljija in deloma tudi čustvo. Zadnji trije dušni pojavi nahajajo se namreč v antagonizmu z razumom; zato jih mora ta prej izpodriniti, da doseže svoj smoter. — Vendar o tem bomo natančneje premišljevali šele po nekajih sem spadajočih uvodnih mislih.

Naši čuti nam s posredovanjem svojih čutil vzbujajo v enomer občutke najrazličnejše jakosti: od občutka, ki se ga le komaj zavedamo, pa do najhujše bolečine. Občutek pa, ki je dovolj jak, obrne pozornost naše svesti na oni predmet, kateri je njemu povod.

* L. Strümpell, Psychologische Paedagogik, str. 264.

Na kar stopi ta predmet pred naše dušne oči, da ga v mislih „vidimo“, kakor vidimo kako telo s telesnimi očmi, ali da govorimo dušeslovno, napravimo si o njem predstavo. Le-ta je tem bolj določna in razločna, čim natančneje oni predmet premislimo, pri čimer nam pomagajo poleg razuma pred vsem čuti sami, ako jim je predmet pristopen, to je, telesen in od nas ne preveč oddaljen, da si ga lahko ogledamo, potipljemo itd. Potemtakem je predstava izdelek razuma iz občutkov in izkušenj sploh ter je primerna ali adekvatna tedaj, če se popolnoma ujema s predstavljenim predmetom. Primerne predstave so pa prvi in glavni pogoj pametnemu hotenju in dejanju in zato zelo važne. Da se pa tiste posrečijo, je pred vsem zasluga razuma; zakaj izkušnja nas uči, da ljudje, ki niso normalnega razuma, bebeci, blazniki itd., tudi nimajo primernih predstav, čeprav imajo sicer normalne čute in potrebne izkušnje. In njihovo govorjenje, hotenje in dejanje je prav zato neumno, ker temelji na napačnih predstavah. Popolnoma opravičeno je torej, da smo razlagajoči razum navedli kot prvo njegovo lastnost dejstvo, da nas dela sposobne, si napravljati primerne predstave.

K predstavi, katere jeden činitelj je bil prijeten ali neprijeten občutek, se pa pridruži prijetno, oziroma neprijetno čustvo. Predstava in čustvo pa potem skupno ustvarita nov dušni pojav, ki se kaže v tem, da nas sili težiti ali po pridobitvi predmeta, ki nam napravlja prijetno čustvo, ali pa po odstranitvi predmeta, ki je izvir neprijetnemu čustvu. Pravimo mu zato teženje. Poleg teženja se ohranita sicer še tudi predstava in čustvo, vendar po ustvaritvi tega navadno nista več tako čista, kakor sta bila prvotno. Čustvo in teženje vplivata namreč na predstavo v tem smislu, da postane manj jasna, predstava pa na čustvo in teženje, da ostaneta kolikor toliko v mejah razumnosti. Da se te meje ne prekoračijo in da predstava preveč ne obledi, to v oskrbi ima spet le razum.

Iz omenjenega ni težko sprevideti, da je s teženjem združeno vedno tudi neko neprijetno čustvo; vsaj se teži za nečim, česar še nismo dosegli, bodisi potem, kakor smo zgorej rekli, po pridobitvi predmeta, ki nam vzbuja prijetno čustvo, ali pa po njega odstranitvi, če nam napravlja neprijetno čustvo. Odtod izvira ona teženju bistvena neprijetnost, ki je tem večja, čim bolj smo oddaljeni od svojega smotra, poneha še pa le, če smo prišli do njega. Zato nas teženje neprenehoma drvi v tej smeri naprej; polasti se, ako je dovolj močno, našega hotenja in si ga v svojem smislu preobrazi ter provzroči slednjič temu primerno dejanje. Da le-to ni brezumno in nespametno, kar bi sicer pod vplivom teženja samega zelo lahko postalo, v to je treba voditelja razuma. Ta še le pritisne dejanju pečat razumnosti, vodeč ga po pravih potih do zaželenega smotra, ako in kolikor je dosežen. V nasprotnem slučaju pa se ustavi teženju, da izgubi moč do hotenja in dejanja: vzame mu aktivnost, spremenivši ga v drugi, bolj pasivni pojav, v želenje. Kdor ima namreč željo po kakem predmetu, ta si sicer, kar že beseda sama znači, tisti predmet želi, smatrajoč ga za dobro; ker pa uvideva, da je zanj ali nedosežen sploh ali pa le težko dosežen, zato se dejanstveno ne trudi za njim, spoznavši, da bi bil vsak korak zaman, katerega bi v njegovo dosego storil. Vsled te pasivnosti so želje, tudi če so nespametne, manj škodljive ko jednako teženje, vendar v praktičnem oziru so pa le prav za prav sama potrata, ker, zavzemaje jeden del našega bistva, nas vendar kolikor toliko v pametnem delovanju ovirajo. Popolnoma primerno torej poljudna govorica pravi, da so želje za čim nedosežnim prazne. Vendar pa zamorejo tudi one postati sčasoma nagib za pametno ravnanje; to se zgodi tedaj, če se okolnosti tako spremené, da postane dosega zaželenega predmeta mogoča. V tem slučaju vzbudé želje sebi primerno teženje, to pa provzroči jednake smeri hotenje in dejanje.

V svojem premišljevanju smo torej prišli do onega stanja, ko s pritrditvijo volje izstopimo iz samih sebe na zunaj, iz subjektivne znotranjosti v objektivni svet, to se

pravi, svojo misel in čustvo spremenimo v čin. To pa ne zadeva nas samo kakor razni dušni pojavi, za katere smo, dokler ostanejo le v naši znotranjosti, zato tudi le sebi in nobenemu drugemu človeku odgovorni, — vsaj itak tudi noben smrtnik razun nas zanj ne vé, ako jih z dejanji ne pokažemo — ampak dotakne se našega okrožja in poseže v koristi drugih ljudij. Vsled tega sodijo po kakovosti tistega in njegovih posledicah ljudje o nas: imajo nas za dobre, če je naše dejanje dobro, za slabe pa, če je slabo. Umevno je pa, da štejemo tudi govorenje med dejanja; ker tudi ono ima v marsikaterem oziru iste lastnosti. Nedostaja jih samo govorenju s samim seboj, ki je zato, rekli bi nekoliko paradokсно, le nekako „glasno“ mišljenje.

Vsak čin ima potemtakem za svojega izvršitelja dvojno pomenljivost: prvič si ž njim kot takim neposredno koristi ali škodi, drugič pa posredno s tem, da daje drugim ljudem povod, da si svoje mnenje o njem napravljajo in temu primerno njemu nasproti ravnaajo. Pomenljivost govora sicer v prvem oziru ne more priti lahko in navadno v poštev, prav tako pa v drugem.

Iz tega je uvidno, koliko večje važnosti je dejanje kakor katerisibodi dušni pojav. Ta je, bodisi čustvovanje, teženje ali mišljenje, drugim ljudem prikrit ter ima v praktičnem oziru le toliko pomena, kolikor vpliva na naše ravnanja; dejanje pa je svetu očito ter je neposreden in posreden vzrok našemu in naših bližnjikov blagru in bedi.

Ker pa moremo le od pametnega dejanja za gotovo pričakovati, da posamezniku in splošnosti koristi, od nespametnega pa se imamo praviloma nasprotnega učinka nadejati, zato je pač važno, da premislimo, od katerih pogojev zavisi njega pametnost ali razumnost.

Če hočemo kaj doseči ali srečno izvršiti, je pred vsem treba, da vemo, kaj je to, za čimer težimo, bodisi reč ali stanje: imeti moramo o tem natančno predstavo. Je-li predmet našega teženja izven nas v objektivnem svetu, pomagajo nam čuti, da ga ž njimi zaznamo. Čim bolj razvit je čut, ki prihaja vpoštev, in čim več pozornosti obračamo na tisti predmet, tem bolj razločna bo njegova zaznava. Na to pa se opira naše mišljenje ustvarjajoč si predstavo. Ako pa je oni predmet le v naši subjektivni znotranjosti, recimo torej, da se gre za rešitev kakega dušnega pojava ali duševnega dela, tedaj je mišljenje pred vsem naše in na opazovanje iste znotranjosti navezano, čuti pa mu morejo nuditi le podrejeno službo. Treba pa je, če hočemo imeti določno predstavo o kakem predmetu, ne samo, da nam je on sam znan, ampak tudi, da poznamo odnošaje, v katerih se nahaja z drugimi predmeti. Le v takem slučaju se zamoremo svoje naloge uspešno poprijeti. Tako pravimo, kedar nam kako podjetje izpodleti, da bi ga ne bili poskušali, ali da bi se ga bili drugače lotili, če bi bili o njem bolje poučeni. Ker pa nismo imeli primerne predstave o njem, mislili smo, da je izvršljivo, in ker nam niso bili znani njegovi odnošaji z drugimi rečmi, poprijeli smo se ga z nepripravnimi sredstvi. Dete nese v usta vsako reč, ki mu ravno pride v roke, hoteč si ž njo potolažiti lakoto. To pa, ker mu nedostaja izkušenj, ki bi ga poučile, da ne služi vse v ta namen, bodisi tudi podobno sesku ali koščeku kruha; trapi se torej po napačnih predstavah. Deček, verujoč babici, ki mu je pravila, da je mavrica lestva, po kateri hodijo angeljci, hiti k njej, da bi tudi on isto storil. Pa prevaran se povrne. In kolikrat mora tudi odrasel človek sredi pota malodušno odnehati od dela, katerega se je, ne dovolj ga premislivši, z najboljšimi nadami lotil; stokrat žrtvujemo iz istega vzroka čas, trud in denar za nič, izvzemši, da postanemo za jedno žalostno izkušnjo bogatejši.

(Konec prih.)

Šolski muzej v Ljubljani.

„Vse nam bo lahko storiti,
Ako združimo moči“.

Jubilejno leto je nastopilo. Dne 2. grudna t. l. bilo je 50 let, odkar je nastopil vlado Nj. Veličanstvo cesar Frančišek Jožef I. Vsi avstrijski narodi, vsi stanovi, vse korporacije, vsa društva, vsa mesta, trgi in vasi se pripravljajo ter tekmujejo med seboj, kako bi lepše in dostojneje proslavljali petdesetletnico Njegovega vladanja, čegar modrosti, previdnosti in dobroti dolgujejo toliko zahvale. Tako, kakor za vladanja Njegovega, ni se za vladanja nobenega drugega cesarja iz slavne habsburške rodovine povzdignila Avstrija, in tudi svetovna zgodovina ne ve imenovati vladarja, ki bi svoje podložnike obsipljal s takimi dobrotami, ter jih tako modro vodil po poti, ki pelje k časni in večni sreči, kakor naš sedanji cesar. Zato bo pa zapisano ime Njegovo v zgodovini z zlatimi pismeni, in premnogi dobrodelni zavodi, ustanove in raznovrstni spomeniki, ki se bodo postavili letos v proslavo na plodonosno 50letno vladanje Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Frančiška Jožefa I., bodo spominjali potomce na redki in veliki praznik, ki so ga praznovali vsi avstrijski narodi in stanovi leta 1898.

Tudi slovensko učiteljstvo ne bó zaostalo za drugimi stanovi. In kako bi bilo to tudi drugače mogoče! Saj nam je podaril On novi šolski zakon, ki nas je rešil težkih spon, v katere je bilo vkovano šolstvo in učiteljstvo pred tem zakonom. Zato pa tudi ne mine prilika, pri kateri bi slovenski učitelj ne pokazal svoje lojalnosti, bodisi pri pouku v šoli, bodisi s svojim delovanjem zunaj šole.

Razna učiteljska društva so že ukrepala, kakšen spomenik postavijo v proslavo cesarjeve 50letnice. Tudi „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ je sklenila, postaviti v trajen spomin na jubilejno leto krasen spomenik, ki utegne postati velikega pomena v zgodovini slovenskega šolstva in učiteljstva. V proslavo na plodonosno 50letno vladanje Nj. Veličanstva cesarja Frančiška Jožefa I. je sklenila „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“, ustanoviti v Ljubljani šolski muzej slovenskega in istrsko-hrvatskega učiteljstva. Direktorij „Zaveze“ je storil že vse potrebne korake za gmotno podporo* ter izvršil tudi vse priprave. Sedaj pridemo pa na vrsto slovenski in istrsko-hrvatski učitelji sami, da se odzovemo tej lojalni dolžnosti svoji ter podpiramo in poveljujemo muzej s pošiljatkami raznih predmetov. Kaj se bode vse sprejemalo v muzej in kako bode uravnan, o tem se je že poročalo deloma pri IX. glavni skupščini „Zaveze“, podrobneje podatke sta pa objavila oba naša strokovna lista. Pisalo se je torej že dovolj o uredbi, upravi in namenu muzeja, zdaj se je pa treba lotiti dela ter pripravljati razne predmete, ki jih namerava ta ali oni razstaviti v muzeju.

V naslednjem ponovimo v kratkem obseg muzeja ter podajamo nekaj načrt, kako naj se pripravijo predmeti posameznih skupin za razstavo v muzeju.

I. skupina: *Pedagogiško-literarni proizvodi:* 1. Razstavni predmetje tega oddelka so lahko samostalna dela, zvezki, snopiči, brošure itd. ali razprave, pripovedke, pesmi itd. ki so izišle v časopisih ali zbranih delih. Samostalna dela, brošure, zvezki in snopiči morajo biti vezani, ali vsaj trdno broširani in obrezani; razprave, pripovedke se morajo pošiljati trdno broširane ali pa v mapah. Na vsaki pošiljati mora biti lepo in razločno zapisano z rond ali latinsko pisavo (ali tiskan) naslov pisatelja (sestavitelja, prireditelja, prelagatelja) dela, razprave, povesti, pesmi, kompozicije itd.

* Slavni občinski svet ljubljanski je v seji dne 21. decembra mes. 1897. l. dovolil za šolski muzej 200 gl. letne podpore.

2. Kdor ne želi, da bi njegovo delo porota presojevala, naj blagovoli to posebej naznaniti. Ta opazka se sme zapisati tudi pri naslovu dotičnega dela.

3. Vpošiljati se smejo tudi dela in razprave umrlih tovarišev.

Ta skupina bo obsegala: 1. Dela in razprave o pedagogiki in sicer *a)* občno vzgojeslovje; *b)* dušeslovje; *c)* zgovovina vzgojeslovja; *č)* šolsko zakonodajstvo; *d)* šolsko zdravstvo.

2. Dela in razprave o didaktiki in sicer *a)* občno ukoslovje; *b)* podrobno (specijelno) ukoslovje; *c)* nazorni nauk, čitanje, računstvo, realije.

3. Učne in pomožne knjige: Abecedniki; Berila; knjige za zemljepis in zgodovino, za prirodoznanstvo in prirodoslovje, za risanje in pisanje, za deška in dekliška ročna dela.

4. Mladinski spisi: Teoretiški del o mladinskih spisih, o knjižnicah za mladino in o ljudskih (narodnih) knjižnicah, potem pravi mladinski spisi in sicer zabavni in poučljivi.

5. Perijodični spisi: Strokovni listi, učiteljski koledarji, šematizmi in ročni katalogi.

6. Godba in petje: Pesmarice, pevske šole, šolske, narodne in cerkvene skladbe.

Vsaka pošiljatev se bo zabilježila v muzejski katalog, ki bo obsegal te-le razpredele: *a)* Številka; *b)* Naslov del in razprav; *c)* Ime pisateljevo; *č)* Založnik ali izdajatelj; *d)* Kraj založništva; *e)* Izdaja; *f)* Vrednost; *g)* Opazka.

Naslovi člankov in spisov, ki so objavljeni po raznih časopisih, pa niso izišli v posebnih odtiskih, se bodo zapisovali v posebni knjigi s pisateljevim imenom, virom, kje so bili natisnjeni in letnico, kdaj so bili objavljeni.

II. skupina: *Leposlovni in drugi proizvodi.* Tudi za to skupino veljajo ista navodila, kakor za I. skupino.

III. skupina: *Metodiško-tehnični proizvodi (učila)* bo obsegala: 1. Učila za otroške vrte: Predmeti (modeli) in podobe za nazorni nauk, pletarska dela, izšivalna dela, omarice (stolpi) za stavljenje, modelirska dela, igre in igrače.

2. Učila za I. razred: Podobe in predmeti za nazorni nauk, čitalni in računski stroji, table, pisalno orodje in zvezki za I. razred.

3. Učila za srednjo stopnjo: Predmeti in podobe za nazorni nauk, čitalni stroji, nazorni pripomočki za domoznanstvo, učila za risanje in lepomis.

4. Učila za višjo stopnjo (meščanske šole): Modeli in podobe za nazorni nauk, aparati, oprave, predloge, karte, načrti, tabele, table, stojala itd. za računstvo, pisanje, zemljepis, zgodovino, prirodoznanstvo (somatologijo), prirodoslovje, kemijo, telovadbo, godbo, deška in dekliška ročna dela, kmetijstvo itd.

5. Učila za nadaljevalne tečaje, za obrtne šole, obrtne nadaljevalnice in obrtne strokovne šole: Modeli in podobe za nazorni nauk, predloge, zbirke vzorcev i. dr.

6. Učila za učiteljska: Predmeti in podobe za nazorni nauk, aparati, karte, podobe za psihologijo, geografijo, zgodovino, prirodoznanstvo (somatologijo), prirodoslovje, kemijo, kmetijstvo, ročna dela za kandidate in kandidatince.

IV. skupina: *Vzorni šolarski izdelki.* Vsi izdelki naj se pošiljajo lepo urejeni v mapah, v škatljah ali v zabojčkih, kakor se že kaže potreba. Na mapi, škatlji ali zabojčku bodi lepo zapisano ime šole in dotičnega učitelja, oziroma učiteljice. Umerno je ob sebi, da spadajo v ta oddelek poleg lepopisnih, slovniških, spisnih in risarskih izdelkov tudi deška in dekliška ročna dela.

V. skupina: *Učne knjige, ki so se rabile po slovenskih šolah.* Če le možno, naj se pošiljajo te knjige take, kakoršne so izišle, namreč gledé na zunanjo obliko.

VI. skupina: *Učne knjige, ki se dandanes rabijo po slovenskih šolah.* Ta oddelek bo na razpolago založnikom in knjigotržcem.

VII. skupina: Učila, šolske in pomožne knjige, mladinski spisi in šolske potrebščine, ki jih razstavijo trgovci in obrtniki. Ta skupina bo tako urejena, kakor I., II. in III. skupina, ter veljajo zanjo tudi ista navodila.

VIII. skupina: Telovadno orodje in igrače, kupljene in narejene. Vsakemu predmetu iz te skupine naj se pridene natančen popis in navodilo o uporabi.

IX. skupina: Šolske klopi in drugo šolsko orodje, ki je razstavijo razni trgovci in rokodelci. Tudi predmetom iz te skupine se pridene navodilo o uporabi.

X. skupina: Slike, načrti in modeli šolskih poslopij, dvorišč in vrtov. Kdor je dober risar, lahko sam nariše šolsko poslopje, dvorišče in vrt; kdor pa ni risar, naj pa pusti svoje šolsko poslopje fotografovati. Vodstvo muzeja si bo prizadevalo, da pridobi polagoma slike vseh slovenskih šolskih poslopij ter načrte in modele vzornih šolskih poslopij z dvorišči in šolskimi vrtni.

XI. skupina: Kronika najvažnejših dogodkov gledé na slovensko učiteljstvo in šole. Zapisniki gledé historiškega razvoja slovenskih in istrsko-hrvatskih šol, ki se nahajajo v starih šolskih zapisnikih in v arhivih; opisi, slike in črteži raznih sedanjih in starejih šolskih običajev; delovanje zaslužnih slovenskih in istrsko-hrvatskih učiteljev.

XII. skupina: Spominske knjige, v katere se zabeležujejo važnejši dogodki in delovanje „Zaveze“ in drugih slovenskih in istrsko-hrvatskih učiteljskih društev. Vsako društvo si nabavi v ta namen posebno, lepo vezano „spominsko knjigo“, v katero naj se natančno zabeleži zgodovina in delovanje dotičnega društva. Natančno naj se navede, kdaj se je društvo ustanovilo in kdo je ustanovitelj.

Dela torej dovolj! Treba se je pa lotiti dela takoj in ne čakati šele poziva direktorija „Zaveze“, ker le-ta je z raznim drugim delom preobložen, posebno gledé na gmotno podporo muzeja. Zato prosimo predsednike posameznih učiteljskih društev, da na podstavi teh navodil vsakdo v svojem delokrogu uprizori potrebno agitacijo ter pozivlje posamezne člane na delo, in to kar najhitreje! Le z delom, marljivim, vstrajnim delom in z združenimi močmi bo mogoče „Zavezi“ izvršiti dano nalogo, ki se pa ne sme kazati samo v lepih besedah, marveč v dejanju, zakaj: „Mit Redensarten ist nichts gethan, unser Jahrhundert fordert paedagogische Thaten“ — pravi Dittes.

Čas, kdaj, oziroma do kdaj in komu naj se upošljejo pripravljene predmeti za muzej, bo direktorij „Zaveze“ že pravočasno naznanil. Kdor želi za sedaj še kakih pojasnil ali podatkov, naj se blagovoli obrniti na podpisanece.

Jakob Dimnik,
poročevalec.

Slovstvo.

„Prva nemška vadnica za slovenske občneljudske šole. Spisala Henrik Schreiner, ravnatelj, in dr. Janko Bezjak, profesor na c. kralj. učiteljsišču v Mariboru.“ — Velja vezana 70 vinarjev. — Na Dunaju. V cesarsko-kraljevi založbi šolskih knjig. 1897. — Strani 148.

O tej novi učni knjižici prinesla je prva številka letošnjega „Ljubljanskega Zvona“ to-le oceno, v katerej želi pisavec, gospod profesor Bežek, da jo podamo tudi mi svojim bralcem, ker je baš učiteljstvu namenjena. Evo oceno:

„Ta knjiga je — vkljub svoji vnanji skromnosti — vprav epohalna v našem pedagoškem slovstvu. Ona je izpolnila srčno željo vsakega naprednega učitelja; kajti njej prisvajamo smožnost, da izpodrine za vselej in za vedno tisto zastarelo metodo, ki se — navzlic in v porogo vsem veljavnim pedagogom — pri nas še vedno ščeperi pri pouku tujih jezikov, torej zlasti nemščine. Žalostno in sramotno je, pa resnično, da se je šele črez več nego 200 let po Komenskem smrti v Slovencih porodila knjiga, ki utemeljuje jezikovni pouk v Slovencem nezogibnem kulturnem jeziku — v nemščini

— prav na istih načelih, kakor je osnoval Komensky pouk v tedanjem kulturnem jeziku — v latinščini — v svojih knjigah: „Janna aperta“ in „Orbis pictus“. Podobnost med le-tem in Schreinerjevo-Bezjakovo „vadnico“ je še večja, ker ima tudi le-ta nekaj podobie — hiša, soba, obleka, rokodelci, šola, zvezek, knjiga, ura, kuhinja, človeško truplo — ki naj pospešujejo nazornost pri pouku. Sploh to knjižico vsem učiteljem nemščine pisatelj teh vrstic lahko najtopleje priporoča, tembolj, ker je imel priliko, da jo je že v rokopisu natanko pregledal. —

Toda kakor so najboljši zakoni brezuspešni spričo trmoglavosti podložnikov, in kakor ostanejo najblažje naredbe brez uspeha spričo pasivne odpornosti njih izvrševateljev, takisto so najboljše učne knjige topo orodje v rokah indiferentnih učiteljev, katerih „vis inertiae“ je nepremagljiv zadržek za vvedbo in izvršitev še tako koristnih preosnov. Zato sta Schreiner in Bezjak kaj modro ukrenila, da sta obenem s „prvo nemško vadnico“ izdala za nje rabo kratek, nemško pisan „navod“ pod naslovom: „Anleitung zum Gebrauche des ersten deutschen Lesebuches für slovenische allgemeine Volksschulen“. — Preis 40 h. — Wien. Kaiserlich-königlicher Schulbücher-verlag. — Str. 27.

Ta knjižica je šele pravi ključ za nemški pouk po „vadnici“, ker — poleg potrebnih pojasnil o uredbi „vadnice“ in poleg navodil za nje rabo — podaje tudi (na str. 8. do 13.) kratko, pa jedrnat in točno karakteristiko analitične ali direktne metode, katero so kot edino pravo za pouk tujih jezikov priporočali vsi imenitni v gojeslovci, od Ratkeja in Komenskega počenši, o katere upravičenosti in vrlinah pa se je treba naprednim in razsodnim učiteljem še vedno prepirati z zakrknjenimi gramatisti starega kopita; no, odslej ta neprilika preneha, in

možno bo take nazadnjake kar na kratko zavrniti ter jih napotiti do Schreinerjevega-Bezjakovega „navodila“. Celo umestno bi bilo tudi, da bi šolske oblasti po slovenskih deželah še posebno opozorile učitelje, katerim je poverjen nemški pouk, na to „navodilo“ ter od njih strogo zahtevale, naj ga temeljito prouče ter se ga vestno drže.

Tudi srednješolskim učiteljem, katerim je poverjen nemški pouk v nižjih slovenskih razredih, kateri se pa doslej niso mogli spoprijazniti z „novo“ metodo, prav nujno priporočamo „navodilo“; uverjeni smo, da se po njega proučenju tudi oni izpreobrnejo iz gramatistov v analiste, zakar sta se zaman trudila profesor Štritof in pisavec teh vrstic. Tudi prizadeta srednješolska voditeljstva in nadzorništva nujno opozarjamo na „navodilo“, katero jih gotovo napoti, da analitično metodo, ki je bila doslej le bolj tolerovana, kot edino pravo potrdijo ter jo zakonito vvedo. —

Kot posebno zaslugo pa štejem Schreinerju in Bezjaku njiju vprav ingeniozni izumek, ki bo v zvezi z analitično metodo še posebno olajševal začetek nemškega pouka, ki je sicer tako težak; po njiju „vadnici“ se namreč služi učitelj iz početka pri nemškem ponku z latinico, ne pa, kakor je bilo doslej navadno, z nemškimi črkami. To postopanje je tako naravno, da se vriva človeku kar samo ob sebi, in njega prevelika korist je jasna ko beli dan, a vendar ga doslej ni nihče iznašel; res pravo Kolumbovo jajce! Schreiner in Bezjak sta v istini lahko ponosna na ta izumek, ki ga še povrh tudi prav vrlo utemeljujeta na 5. in 6. strani „navodila“.

Odkrito priznamo, da nas ni kmalu razveselila kaka slovenska knjiga tako, kakor sicer drobni knjižici: „vadnica“ in „navodilo“; z njima se je vsekakor zvršil lep napredek v našem šolskem knjištvu.

Društveni vestnik.

„Lehrerbund“. Odborova seja štajerske učiteljske „Zaveze“ je bila dne 28. dec. mes. l. l. v Gradcu. Navzoči so bili skoraj vsi odborniki. Na dnevnem redu je bilo:

a) Posvetovanje o osnutku disciplinarnega zakona.

b) Znani nasvet mariborskega učiteljskega društva.

c) Nasveti o nekaterih potrebnih spremembah nadzorovalnega šolskega zakona.

a) O osnutku disciplinarnega zakona se je odbor o vsaki posamezni določbi skozi dobre 3 ure prav natančno posvetoval ter je končno tudi osnutek z nasvetovanimi spremembami, ki se tičejo najbolj povrnitve stroškov za celo preiskavo, soglasno sprejel. Osnutek bode še pregledal dr. Portugall, kateri se potem tudi naprosi, da ga predloži deželnemu zboru. Ako ta osnutek, kakoršen je sedaj, dobi kedaj zakonsko veljavo, tedaj bode to velilka sreča za vsa učiteljstvo, kajti je bode ravno ta zakon varoval

samovoljnih in neutemeljenih disciplinarnih preiskav, katerih smo dosihdob toliko doživeli. Pa tudi kazni, katere so dosedaj discipliniranega učitelja zadele, so bile dostikrat silno hude in krute; po novem disciplinarnem zakonu — ako se seveda v tej obliki sprejme, kar pa še nikakor ni gotovo — bile bi dosti milejše in tudi pravičnejše. Naša želja je torej samo ta, da bi dež. zbor ta osnutek sprejel.

b) O nasvetu mariborskega učiteljskega društva, da se namreč ovržejo volitve v odbor in da se „Lehrerbund“ tako preosnovi da bodo v njem zastopani le učitelji nemškega Štajerja, so se razum enega — Baumgartner — vsi odborniki izrekli v nasprotnem smislu ter so krepko povdarjali, kako potrebna je tesna združitev vsega učiteljstva v deželi ravno danes, ko ima učitelj tako malo pravih prijateljev. Na polju skupnih interesov smo prav lahko edini, ako hočemo; politično mišljenje nas pri tem pač ne more razdruževati, kakor n. pr. tudi ne razdružuje drugih stanov, v katerih so razne narodnosti zastopane, ki pa vendar vsi skupaj z vso ustrajnostjo teže po enem in istem smotru, namreč zboljšati si gmotno svoje stanje. Ta smoter mora tudi učiteljstvo vedno imeti pred očmi. Dosegli pa bomo ta smoter gotovo poprej, ako smo združeni, kakor pa, če sme ločeni drug od drugega. Sklenilo se je torej, da se sestavi spomenica, v kateri se bode celi položaj pojasnil ter se potem ista razpošlje vsem nemškim učiteljskim društvom. Ako bi potem ista še nadalje pri svojih dosedajšnjih sklepih ostala, tedaj se skliče o veliki noči delegacija, ki bode potem zadnjo besedo spregovorila. Mi bi torej našim slovenskim društvom svetovali, da se naj, s svojimi sklepi gledé izstopa iz „Lehrerbunda“ ne prenačijo, temveč da naj počakajo, da vidimo, kako se bode cela zadeva nadalje razvijala. Ako nemški učitelji „Lehrerbund“ preosnovujejo v smislu mariborskih sklepov, tedaj bodo pač v prvi vrsti sami sebi najbolj škodovali, mi pa pri vsem tem nismo čisto nič prizadeti, ter lahko prav mirno gledamo, kaj se godi. Ako bi pa mi takoj izstopili, tedaj bi se nam lahko očitalo, da smo mi vse zakrivali, da smo ravno mi uzrok preosnovitvi v imenovanem smislu zato, ker smo izstopili brez pravega uzroka, izstopili v kljub temu, da se je odbor z vso odločnostjo izrekel proti vsakemu poskusu v kritičnih časih kršiti društvo. Ako pa nemški učitelji sami sklenejo društvo preosnovati, bodo tudi sami uzrok vsem posledicam. To je naše sicer nemerodajno mnenje o tem tako perečem vprašanju.

c) Odbornik Stopper je odbor obvestil, da se namerava nadzorovalni šolski zakon v nekaterih točkah spremeniti, oziroma se nameravajo te izpremembe deželnemu zboru v potrditev predložiti, kar so odborniki vzeli na znanje.

Nadalje je g. Stopper še poročal o zakonu, gledé na uravnavo učiteljskih plač, ki se predloži še v sedanjem zasedanju deželnemu zboru. Da-si ta zakon

nikakor ne zadostuje našim opravičenim tirjatvam, katere smo stavili pri zborovanju v Gradcu dne 26. maja 1896 in katere smo obnovili pri zborovanju „Zaveze“ v Ljubnem, tako bi bilo vsaj nekaj. Pa mi se le prav močno bojimo, da bode mnogo poslancev tudi temu oporekalo. Imeli bomo torej pri obravnavi tega zakona priliko spoznati naše prijatelje!

—k

Črešnice pri Celju. (O zborovanju učiteljskega društva za celjski in laški okraj dne 5. decembra meseca 1897 l.)* Navzlic skrajno neugodnemu vremenu se je vendar zbralo 23 udov, med njimi tudi tri cenjene tovarišice. Ker sta bila predsednik kakor tudi podpredsednik zadržana, je vodil zborovanje odbornik, tovariš Gnus, ki je zbrane navzoče srčno pozdravil ter naznanil, da so društvu na novo pristopili tovariši: Kuhar iz Trbovelj, Polak iz Dola, Piliš iz Prožina ter gospodični tovarišici Kremžar in Wessner iz Trbovelj. Vode kot pravi, gospod dr. Karlovšek odv. koncipist in gospod Rožman uradnik v Celju ter č. gospod J. Smole, župnik pri Sv. Miklavžu pa kot podporni udje. Razumi se, da se je pristop teh novih udov pozdravil z velikim veseljem.

Svoje zadnje poročilo moram v toliko popraviti, da prebitek „Zavezinega“ koncerta ne znaša 39 glđ. 20 kr., ampak samo 34 glđ. 70 kr., od katerega zneska se pa ima odbiti še nekaj malih stroškov za povrnitev izgubljenih not.

Oziraje se na zadnjo okrožnico „Lehrerbunda“ se je izvolil tovariš Schmoranzer, da zastopa društvo o priliki prihodnje seje odposlancev, ako sploh poprej ne izstopimo iz „Lehrerbunda“.

Gledé na vprašanje o podržavljenju ljudske šole se je društvo izreklo o zmislu dotičnega „Zavezinega“ sklepa v Opatiji, torej pozitivno.

Tovariš Schmoranzer je nadaljeval svoje poročilo o načrtu novih disciplinarnih postav.

Pri mnogih točkah se je vnel kaj živahen in zanimiv razgovor, stavili so se različni nasveti, naposled je pa le povsod obveljalo mnenje poročevalčeve, kar nam je dokaz, kako temeljito in vsestransko je gospod poročevalec pretresoval vse točke tega načrta. Za to njegovo trudapolno razpravo mu moramo biti tembolj hvaležni, ker jo je obljubil objaviti ne le v „Popotniku“, ampak tudi v novem glasilu „Lehrerbunda“.

Dne 2. januarja meseca t. l. se vrši glavno zborovanje in se nadejamo prav obilne vdeležbe.

Iz Ljubljane. „Slovensko učiteljsko društvo“ je dne 28. decembra meseca l. l. dopoldne zborovalo v „Narodnem Domu“ v Ljubljani. Vdeležba je pričala o zavednosti slovenskega učiteljstva. Navzočen je bil tudi lep venec slovenskih

* Po nemili naključbi zakasnilo.

učiteljice. Vodil je zborovanje društveni predsednik gospod Likar, ki je v svojem nagovoru povedal, da je „Učiteljski Tovariš“ prekoračil mejo, katero mu je zahteval rajni Praprotnik in da lahko sedaj odločneje zastopa učiteljske težnje. Radi tega se je sicer odpovedalo nekaj naročnikov, kar pa nič ne de. Sprejme se njegov predlog, da se uredniku „Tovariševemu“, gospodu Dimniku, izreče priznanje. Gospod Likar je dalje naštel, kaj je vse storil odbor. Glavno delo je bila znana „Spomenica“. Spominja se neljubega slučaja z učiteljicami. Če dosežejo učitelji povišanje plač, se gotovo nihče ne boje protivil, da bi tudi učiteljice kaj dobile. Nadeja se, da je ta neljuba zadeva pri kraju. (Učiteljice: o, še ne!) Gospod Dimnik se zahvaljuje na zaupanju. Tajnik gospod Gangl poroča o delovanju odborov. „Tovariš“ bo de z novim letom izhajal v povečani obliki trikrat na mesec. „Spomenica“ je razdelila učiteljstvo v dva tabora. Društvo je odkrilo spominsko ploščo Praprotniku. Napravilo je protest proti Ebenhochovemu šolskemu predlogu, a od vseh okrajnih društev so mu odgovorila samo štiri. Društvo je bilo zastopano pri Tomšičevi slavnosti in pri raznih drugih slavnostih. Na čast cesarjevemu jubileju se bodo vršila prihodnje leto v Ljubljani X. skupščina „Zaveze“. Za primerne prireditve o tej priliki skrbel bode pomnoženi odbor.

Blagajnik društva gospod Črnagoj je poročal, da ima „Učiteljski Tovariš“ 579 plačujočih in 63 brezplačnih naročnikov. Dohodkov je imelo društvo 1586 gld. 52 kr., stroškov pa 1842 gld. 61 kr., primanjkljaj je 256 gld. 9 kr., a ker ima društvo od prej gotovine še 246 gld., je faktični nedostatek 10 gld., ki pa tudi izgine, če se všteje 100 gld., vloženih v poštni hranilnici.

Gospod Dimnik naznanja, da se je za „Cesar Franc-Jozefovo ustanovo za učiteljske sirote na Kranjskem“ doslej nabralo 750 gld. V svrhu pomnožitve glavnice nasvetuje: Vsako okrajno učiteljsko društvo naj v bodočem letu v proslavo cesarjevega 50letnega vladanja priredi vsaj jedno veselico na korist ustanovi, ali naj pa, če so razmere za to neugodne, na učiteljskih konferencah nabira prostovoljnih doneskov. Od deželnega predsedstva naj se izpostuje, da sme ustanova nositi cesarjevo ime. Gospod Gangl je nato obširno govoril o učiteljski stanovski organizaciji. Izražal je začudenje, da učiteljice iz nagajivosti rušijo slovo. (Odločen ugovor pri učiteljicah). Predlagal je: 1. „Prihodnje leto naj se skliče v Ljubljano vseslovenski učiteljski shod“. (Sprejeto.) 2. Občni zbor se izreče: „Slovensko učiteljsko društvo je faktično deželno učiteljsko društvo, ker vsestranski zastopa koristi vsega kranjskega učiteljstva.“ Pri tem predlogu se je vnela kaj živahna debata. Ganglovemu predlogu je odločno nasprotoval gospod Šega. Predlog je bil konečno vsprejet. Učiteljice niso zanj glasovale. 3. „Društveni odbor naj dobi društveno

sobo ter naj v ta namen stopi v dogovor z „vdomskim učiteljskim društvom“, z „Narodno šolo“ in z „društvom za zgradbo učiteljskega konvikta“. (Sprejeto.) 4. „Odboru se naroča, da razmišlja o ustanovitvi učiteljske denarne zadruge.“

Gosp. Šega je pred glasovanjem povdarjal, da ne kaže ustanavljati društev, za katere se pobira denar v trenutku, ko se prosi za povišanje plač. Predlog je po burni debati prodl. O uvedbi stalnih šolskih nadzorikov je podal temeljito poročilo gosp. Likar. Na tej podlagi je zbor vsprejel njegov predlog: „Občni zbor se izreče proti uvedbi stalnih šolskih nadzorikov. Društveni odbor naj to naznani na kompetentnem mestu.“ — Poročilo o ponavljalnih šolah je radi poznega časa odpadlo, pač pa so se sprejele naslednje resolucije: 1. Ponavljalne šole naj se odpravijo; šolski pouk na ljudskih šolah naj se podaljša za jedno leto; uvedo naj se posebni kurzi, kjer se oglasi zadostno število učencev proti določeni posebni plači učiteljevi. Gospod Perko ožigosa postopanje, da se učiteljske službe pod roko odajajo, ne da bi se razpisale. Odbor naj čuje, da se to več ne zgodi.

Gospodična Demšar želi pojasniti, kakšni povodi so odbor vodili, da je v Spomenici učiteljice prezrl. Predsednik odgovarja, da učitelj več potrebuje, nego učiteljice, da se učiteljicino delo ne more ceniti tako, ko učiteljev. Kadar bi imela dežela toliko denarja, da bi lahko povišala plače tudi učiteljicam, bi učitelji ne nasprotovali. Gsp. Janja Miklavčič opomni, da je čas, da se organizujejo plače tako za učiteljice, kakor za učitelje. Vpraša, zakaj jo je g. Gangl po listih osebno žalil. Gosp. Gangl odgovori, da je to njegova privatna stvar, ki ne spada pred občni zbor. Učiteljice nameravajo ustanoviti svoje glasilo in svoje društvo. Pri tem bodo našle obilo podpore pri nasprotnikih učiteljstva. (Klici: Me se opiramo same nase!) Gospod Šega pravi, da je lani „Zaveza“ prosila za povišanje plač, a da takrat ni bilo na prošnji podpisov gospodov, ki načelujejo „Slovenskemu učiteljskemu društvu.“ Nikjer ni določeno, koliko plače imej učitelj in koliko učiteljica. Odbor je prepričal, odbor naj prepriča poravna. Tako naj se ne piše v „Učiteljskem Tovarišu“, kakor se je zadnjič pisalo. Ne napada naj se oseb, če niso naročene na kak list. (Govoru gospoda Šega je sledilo demonstrativno ploskanje od strani gospodičin učiteljic.) Na ugovor gospoda Jelenca, da so učiteljice provzročile prepričanje, konstatavale so gospodične učiteljice, da se je prepričanje pričel z neko opazko „Spomenice“. Govorilo je še mnogo gospodičin in gospodov, do sporazumljenja pa ni prišlo.

Pri volitvi odbora so bili izvoljeni za odbornike naslednji gg.: Dimnik Jakob, Letnar Lovro, Jelenc Luka, Gangl Engelbert, Krulac Ivan, Črnagoj Fr., Likar Janko, Razingar Anton (ki se je branil sprejeti izvolitev), in na novo Režek Juraja. Pregledovalci

rečunov so gospodje: Javoršek, Rožanc, Josin. Gospodične učiteljice niso prodrle s svojimi kankidati. S „Slava“-klici na vladarja se je končalo zborovanje.

Odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ se je tako-le sestavil: predsednik Juraj Režek; podpredsednik Janko Likar; tajnik Engelbert Gangl; blagajnik Frančiček Črnagoj; urednik Jakob Dimnik.

Listek.

Izpod—ških planin.

Moj najudanejši poklon in pozdrav, gospod urednik!

Čudno se Vam je že gotovo zdelo, gospod urednik, ker se več kakor leta dni nisem oglasila, pa menim, da mi nekrologa še niste pisali. Dozdeva se mi pa vsekakor, gospod urednik, da ste živeli v mislih, da je Polonica zmanjkalo snovi, da se je pretrgala poštna zveza z njenim gorskim gnezdnom, in da se je Polonica raje udala oni sladki sanjavi lenobi, za katero boleha toliko njenih sovrstnic in sovrstnikov. — Toda gospod urednik! ne prvo, ne drugo ni istina! Snovi, Bože moj, imam dovolj, da lahko polnim ž njo polovico vsake številke „Popotnika“. Ako bi le hotela obelodaniti nekaj mi došlih britkih pritožb mojih tovarišic radi „ljubeznivega“ obnašanja njih velenčenih, vsevedočih „ekstrem“ tovarišev, ki so dobili s pomočjo „pritiskanja kljuk“ podaljšani pridevek za jeden zlog, zadostovalo bi vsaj za vsako številko. Lahko bi Vam pa tudi pisala, gospod urednik, o boju kranjskega učiteljstva, o boju, ki me živo spominja na svetopisemsko dogodbo o boju med angelji, katere je na zadnje božji — a tu vladni — nadangelj razgnal s svojim mečem. Napisati bi Vam tudi zamogla dogodbico o nekih kremenitih značajih naših „sodrugov“, ki so na željo nekega gospoda izstopili iz tamošnje čitalnice, ker baje nima dobrih pravil o naročitvi časopisov. Pa kakor dobra in prava katoličanka izročam te tužne prikazni radi pozabljivosti. V slučaju pa, da spoznam gospod urednik, Vašega gospoda Rešetarja, stresem mu prav rada malo tega smetja v njegovo rešeto.

A tudi v tem času moje molččnosti se nisem udala oni omanljivi strasti, ki jo nazivljejo „dolce farnienti“. Razni spisi v vseh slovenskih časopisih, katere so skovali v potu svojega obraza razni pisatelji in pisateljčki povodom „inštaliranja“ nove strujarije o Slovencih, napotili so me, da sem pričela proučevati to novo strujo z vsem mladostnim ognjem. Ali, odkritosrčno Vam povem, gospod urednik! da me ni nobeden spisov nove struje zadovoljil. Čutila sem po vsakem prebranem spisu neko praznoto v svojem srcu. Do oseb, v teh romanih nastopajočih občutila sem vedno neko gnjev, neko mržnjo.* In kako ne! Vsaj ti ljudje teptajo z obema nogama svoj najsvetejši čut, svoje poštenje, svoj lastni „jaz“.

* To je pač le Vaš subjektivni občutek.

Uredništvo.

In ti romani, oziroma spisi naj imajo trajno vrednost? Ne! gospod urednik, in stokrat ne! Kak blažilen, odgojevalen in osrečevalen pomen pa imajo ti spisi? Toda kam sem zašla, gospod urednik! Namen mojim vrsticam je bil ves drug. Namenila sem se pisati o oni večno-lepi pesni našega nedosežnega pesnika, ki se pričinja:

„Kaj pa je tebe treba bilo
... ..“ dete grdo,

namreč najnovejšega boja med slovenskimi učitelji in „slabotnimi bitji“, učiteljicami. Boj med rodno sestro in rodnim bratom se bije, gospod urednik, na kranjskem v najnovejšem času. Na jedni strani slabotne učiteljice, na drugi strani mogočni odborniki „slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. Oglejmo si torej ta boj malo natančneje.

Odbor „slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ je izročil spomenico slavnemu deželnemu odboru radi zboljšanja učiteljskih plač. Ta spomenica je bila tako vrlo in nepristransko sestavljena, da so naši „kolegijalni“ sestavjalci nas „slabotna bitja“ prav do dobra oslabili. Slično, seveda poštenješo spomenico, ki je nosila ogromno število podpisov, je predložila lansko leto naša dična „Zaveza“ deželnemu sboru kranjskemu. Te spomenice pa oni stanovski možje, ki stoje na čelu „slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“, niso podpisali. Zakaj ne, to je zagonetka, koje moja kratka pamet ne „zgrunta“. Pa gospod urednik, jo že imam in povem vam na uho: Baje za to ne, da so zamogli „ekstra“ spomenico predložiti in da se lahko pobahajo, kako da se potegujejo za „žepni“ napredek, slovenskih učiteljev — učiteljic ne. Proti tej spomenici se je takoj oglasilo več dopisov v raznih slovenskih časopisih, koleginja Janja se je pa celo drznila sklicati nekaj shod, ki bi protestiral proti tej spomenici. Gospode sestavjalce je pa to grozno razburilo, kako da se npa „slabotno bitje“ takim stanovskim možem oporekati. In „Učiteljski Tovariš“ se v svoji zadnji lanski številki vsled tega silno huduje nad nami učiteljicami. Na uvodnem mestu prinaša „Odperto pismo kranjskim učiteljicam“, koje je spisal brezimni „osivel slovenski učitelj“ in kateri se huduje, da nismo pravo pot nastopile, ker smo se drznile javno ožigosati tako sijajno požrtvovalno kolegijalnost. Gospod starina je baje

misli, da se bode poklonila posebna doputacija onim „zaupnim“ možem, na koje gospod starina vkljub svojej osivelostij tako spoštljivo gleda, ter jih na kolenih prosila, da nam pomagajo. Tempi passati, gospod starina! Potem napravi „osivel učitelj“ prav kolegijalen poklon vsem načelnikom učiteljskih društev izvan kranjske, češ, to ste pravi ker še črnili in peres nimate doma. Ako so načelniki taki, kaki morajo biti šele ostali udje. Kaj pravite, gospod urednik, ali ni to lep poklon osivelih možgan. Dalje pravi gospod starina: Prva Vaša pot bi morala biti do „Učiteljskega Tovariša“ in „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“. Torej je vendar le, gospod urednik „Učiteljskega Tovariša“, odbor „slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ samovlastno postopal in ni imel pooblastila vsega kranjskega učiteljstva, kakor je povdarjal gospod predsednik pri gospodu deželnem glavarju! — Gospod starina končno premlava ono obrabljeno frazo o preskrbovanju mnogobrojnih otrok. Dobro, gospod starina, jaz pa poznam mnogo tovarišev samecev, koje ne nadlegujejo očetovske skrbi; poznam pa tudi tovarišice, koje imajo pri sebi svoje onemogle matere in nedorastle sestre in prav materinsko

skrbe za nje. Kako pa tukaj igra taka učiteljica salonsko damo, gospod starina?

Na dostavek uredništva v „Učiteljskem tovarišu“ pa niti ne odgovarjam, kajti bojim se Vas gospod urednik, ker vidim v Vaših rokah že rudeči svinčnik. Konečno omenim le še to, da sprejmemo, če prav težkega srca, ponujeni nam boj in provzročitelji tega boja naj potem nikar ne jadikujejo, ako bodo podjetja, za koja so tudi nas „slaba bitja“ uporabliali, hiralala. Združene v trdno falango nas bodele vselej našli in posledice boja občutili bodo velikobolj oni, ki so ga provzročili, kakor pa me „slaba bitja“ ki se zabavamo po letoviščih.

Gospod urednik! Vam pa najtoplejšo hvalo za trud in prostor, kojega Vam je vzel moj listek.*

Vsem tovarišicam v slovenskih krajinah pa kliče: Združimo in ne udajmo se kakor se ne uda

Polonica.

* Ustregli smo Vam, ker kot glasilo osrednjega društva vsega slovensko-hrvatskega učiteljstva ne smemo in nečemo biti pristranski in ker je treba, „če se hoče priti resnici do dna, slišati obe plati zvona“. Le oglasite se še, pa s čem drugim bolj prijetnim. Pozdravljeni! Uredništvo.

Dopisi in razne vesti.

Iz Slov. goric. (List starih samice.) Trkaje na Vašo pravicoljubnost, gospod urednik, prosim Vas, da blagovolite priobčiti naslednje vrstice, ker mi pri dopisu „Iz Istre“ nikakor ne zadošča spodaj tiskana opomba.*

Kaj je porodilo tisti dopis? Kruhoborstvo. Kakor nekdanj Ante Dukič (blagega spomina), tako hoče danes kranjsko moško učiteljstvo priti do povišanja svojih plač tem potom, da se odmeri učiteljicam manj; naslanjaje se na fakta, katerim se mora smejati vsak razsodno in zdravo misleč človek. Pravijo in pišejo, češ, učitelj — moški ima več potrebščin, recte razvad kakor učiteljica — ženska, katera ne kadi, ne popiva, ne kvarta, nima družine itd. Dobro, gospodje tovariši, dolžnosti pa imamo vsi jednake, a če delate z ozirom na nas in naše potrebščine razloček, morali bote tirati to še dalje, kajti tudi moški nimajo vsi enakih potrebščin. Vzemimo dva nadučitelja! A neguje vsak šport, pri vsakej zabavi je kolovodja, kadi kakor Turk, pri veselem omizju ima gotovo kakšno častno mesto, potrebščine velike, brrr . . . B pa živi solidno, kolikor mogoče, hodi spat s kurami pa zgodaj vstaja, ljubi vodo po Kneippovem receptu, skromen

človek — skromne potrebščine. Po vašej logiki moramo torej sklepati sedaj tako-le: A več porabi, dobiti mora tudi boljše plačo, a kje jo vzeti! Hm, smešno! B ne potrebuje toliko, torej na njegov račun.

Na čast našim štajerskim tovarišem rada priznavam, da tega kruhoborstva pri nas ne poznamo. Tako le za norce nam že ponagajajo, da to ni prav, da imamo jednake plače, a končno, ko nas spravijo v sveti srd, s kojim se stavimo v bran, pritrjujejo sami, da bi bilo smešno odtrgovati temu ali onemu, ker smo vsi skupaj revčeki.

In neki gospod učitelj mi je celo rekel, da se učitelji ravno s tem grozno smešijo pred svetom, če jim zadošča za povišanje tistih par vinarjev, katere si prihrani dežela pri plačah ženskega učnega osebja.

Torej to „ad acta“, ampak kako pride gospod dopisnik do tega, da tako brezobzirno obsoja „Slovenko“, to mi je zagonetka! Ali naj obsodim jaz „Popotnika“, ker je prinesel dopis „Iz Istre“? Prvi letnik „Slovenke“ je vzlic svojim napakam tak, da ne dela sramote niti urednici, niti njenim sotrudnicam, najsi tudi so „stare device“, ali kakor se je blagovolil izraziti „galantno“ gospod dopisnik: „stare, klepetuljave samice“.

„Slovenke“ obsojati še nisem slišala, pač pa blagohotna nasvetovanja, kako in kaj bi se morale uvaževati, kar se tiče njene vsebine. Vsak rodoljub,

* Da-si se ne držite povsem stvarnega popravka in je oblika Vašega dopisa dokaj rezka, ustregli smo vendar drage volje Vašej prošnji, kakor smo to storili napram gospodu dopisniku „Iz Istre“. Upamo, da bode potem debate konec. Uredn.

če baš ni bil tako zvani „Weiberfeind“, konstatoval je z veseljem, da se krepko razvija mladi list in nadajam se, da „Slovenke“ nikakor ne bo pokopal ta gospod iz Istre. Podpirajte list gmotno in duševno, zbučajte svoje ženstvo in sploh ne pluvajte v lastno skledo! Učite se od Nemcev, kako čislajo svoje soboriteljice na javnem polju za narodne svetinje!

Marica H.

Iz Ljubljane. (Društvo „Gospodinjska šola“ v Ljubljani.) K društvu „Gospodinjska šola“ je pristopilo v prvih dveh mesecih njegovega poslovanja blizu 200 letnih in 20 ustanovnih članov. (Letnina znaša najmanj jedno krono, ustanovnina pa 30 gl. na enkrat, ali pa tudi v obrokih.) Imena ustanovnikov se bodo svoječasno objavila v časnikih. Za danes omenjamo samo, da je njega prevzvišenost gospod knezoškof ljubljanski dr. Missia s prinosom 50 gl. postal ustanovni član našega društva. Nadalje je slavni mestni svet ljubljanski stavil v proračun za l. 1898. podpore naši šoli v znesku 500 gl. — Društvo si je izbralo svojo učiteljico-voditeljico v osebi gospe Julije Moos-ove, umirovljene voditeljice dekliške osemrazrednice v Ljubljani, katera je obljubila za nekaj časa posvetiti svojo izredno pedagoško in gospodinjsko zmožnost bodoči društveni šoli. Ona odide v kratkem za nekaj tednov na Dunaj, da si ondi popolni svojo naobrazbo na gospodinjski šoli dr. Mygerke. Meseca marca ali aprila otvori se prvi dvomesečni učni tečaj, ako ne pride kaj nepričakanega vmes. Kakor je iz rečenega razvidno, deluje to najmlajše društvo marljivo, in damski društveni odbor se žrtvuje za navdušenjem in vstrajno, da doseže čim preje stavljeni si smoter: otvoritev prve gospodinjske šole na Slovenskem, katerega smoter je: razširjati razumno in varčno gospodinjstvo v vse ženske slojeve.

Odbor.

(Okrajnim šolskim nadzornikom za Tolminsko) je imenovan c. kr. vadnični učitelj v Gorici gospod Valentin Kumar.

(Nove in razširjene šole.) Dež. šolski svet kranjski je sklenil razširiti jednorazredni ljudski ljudski šoli na Brdu in v Hinjah v dvorazrednici in ustanoviti jednorazrednice najprej v Žvirčah, potem po tudi v Vel. Lipjah in v Viseju.

(V štajersko komisijo za pariško razstavo) sta poklicana Slovenca, veleposestnik F. Lenček na Blanci in dež. in drž. poslanec Franc Robič.

(Umrli) je 26. decembra m. l. v Mariboru upokojeni nadučitelj Fran Regholec v starosti 97 let. Služboval je nekaj časa v Ljutomeru, kjer je bil njegov učenec Fran Miklosich, 25 let je služboval pri Sv. Antonu v Slov. goricah, 25 let pa pri Sv. Križu, kjer je bil učitelj tudi sedanjega nadškofa goriškega, dra. Missia. Blag mu spomin!

(Učni načrt za realke.) Dne 28. in 29. decembra se je na Dunaju posvetovala o premembni učnega načrta za realke posebna komisija, katero je sklicalo naučno ministerstvo. Komisija se je izrekla, naj se v okvirju sedanjega učnega načrta izvrše potrebne premembe, in sicer naj bi se skrčile učne ure za računstvo, naravoslovske predmete in risanje ter primerno pomnožile za jezike, zemljepisje ter veronauk v višjih razredih.

(Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani) je imelo preteklo leto 2646-72 K, v vseh treh letih svojega obstanka pa 6546-76 K dohodkov.

(Ustanovitev „Slovenskega čebelarkega društva“) s sedežem v Ljubljani je c. kr. deželna vlada dovolila in že potrdila predložena ji pravila. Vabijo se torej slovenski čebelarji, naj zglase svoj pristop za sedaj pri kmetijski družbi v Ljubljani in naj ob enem pošljejo letnino po 1 gl.

(Naznani lo.) „Pedagogičsko društvo“ izda v kratkem knjigo z nastopno vsebino: 1. V proslavo petdesetletnega vladarstva Njegovega Velicanstva cesarja Franciška Jožefa I. (s sliko). 2. Stvarna in slovnična obravnava 220. sestavka v III. berilu: „Cesar Franc Jožef I.“ 3. Odlični hrvaški in srbski pedagogi. 4. O porabi modelov z 225. podobami (prevod iz angleščine). 5. Pogled na slovensko pedagogičsko polje l. 1896 in 1897. 6. Odborovo poročilo o delovanju „Pedagogičskega društva“ l. 1896. do 1898. Pri tej priliki prosi odbor cenjeno učiteljstvo naj kmalu dopošlje letnino, da bode odbor vsaj brez skrbi glede tiskovnih stroškov. Upamo, da nam ostanejo zvesti vsi dosedanjí udje, pričakujemo pa tudi še novih. Vsim skupaj želimo „Veselo novo leto!“ — Društvo ima še mnogo prejšnjih knjig v zalogi. Prosimo sezite po njih, pri tako raznovrstni tvarini, si lahko sleherni izbere kaj primerne.

(Strup bučele proti strupu kače.) Neki francoski kemik je nabral strup bučel ter ga vcepil psu, katerega je pičila kača. In na psu se niso pokazali nikaki simptomi zastrupljenja. Le mrzlica ga je nekaj časa tresla. Sicer je ostal zdrav.

(Železnica na Montblanc.) Najvišja vrhova v Evropi sta, kakor znano, „Devica“ in „Montblanc“ ali „Bela gora“ v Švici. No, na oba ta vrhova hočejo speljati ljudje železnico. Tega dela se je že lotila francozka tvrdka Saturin Favre, katera hoče graditi železnico na zobe do vrha gore Montblanc, t. j. 4500 metrov visoko. Ta železnica bode odprta prometu baje že leta 1899. — Pa reci kdo, da ljudje nimajo korajže in — denarja!

Poziv.

Udano podpisano bratsko društvo dovoljuje si pozvati odbore vseh spodnještajerskih slovenskih učiteljskih društev in čč. gg. slovenske odbornike „Lehrerbunda“, da blagovolijo izjaviti, so-li zadovoljni s tem nasvetom, da isto prevzame vso akcijo v roko o skupnem in jednotnem postopanju napram „Lehrerbundu“, kakor ste že izrekli bratski društvu: „konjiško“ in „šmarsko-rogaško“. V ta namen se potem skliče shod vseh predsednikov imenovanih društev najbrže dne 2. februvarja mes. 1898. O tem shodu se natančneje dogovori skupščina podpisanega društva dno 2. januarija mes. 1898.

Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj, dne 24. decembra mes. 1897.

Fr. Brinar,
t. č. tajnik.

Ivan Stukelj,
t. č. predsednik.

Listnica.

M. S. v Št. L.: Hvala na poslanem. Pride prihodnjič. O drugem pismeno. Srčno pozdravljeni! — M. H. pri N. c. Priseri odziv na čestitki. Pošljite nam v kratkem zopet kaj za list! — Vsem p. n. sotrudnikom in prijateljem našim se priporočamo, da tudi v novem letu krepko podpirajo naš list

duševno in gmotno, ter da se trudijo pridobiti glasilo „Zaveze“ še prav mnogo novih prijateljev: sotrudnikov in naročnikov. Le tako bo „Popotnik“, po vsebini mnogovrsten in zanimljiv, lahko ustrezal na vse strani, kar sebi in čast. čitateljem lista od srca želimo. Bog daj srečo v novem letu!

Današnje štev. smo poslali vsem dosedanjim in novim naročnikom ter nekaterim p. n. gđe. tovarišicam in g. tovarišem na ogled z uljudnim vabilom, da se pridružio graotnim podpornikom našega podjetja. Več bomo imeli gmotne podpore, lože se bomo gibali in bolj bomo zamogli ustreči čitateljem našim. Sploh pa upamo, da nam vsi dosednji prijatelji in odbiralci ostanejo zvesti. Od njih pa se tudi še nadajamo, da bodo priporočali list v naročbo tovarišem in tovarišicam — dosedaj še nenaročnikom. Kdor pa lista ne mara naročiti, naj bo toli prijazen in nam 1. številko vrne, da bomo vedeli, na čem da smo.

Naročnina se predplačuje! Kdor pa bi je baš ne zmoget takoj poslati, naj se blagovoli vsaj po dopisnici oglasiti, da želi biti naročnik in izjaviti, kedaj hoče storiti svojo dolžnost.

Uredništvo in upravnštvo.

Št. 618.

2—2

Razpis nadučiteljske in podučiteljske službe.

Na dvorazrednici pri Sv. Florijanu poleg Rogateca, III. plač. vrsta, se podeli nadučiteljska in podučiteljska služba, slednja tudi s prosto izbo, stalno, oziroma tudi začasno.

Prošnjiki (prošnjice) naj vložijo svoje redno opremljene prošnje in z ozirom na službo nadučitelja tudi z dokazom usposobljenosti za subsidiarici pouk katoliškega veronauka obložene prošnje, potom predstojnega okr. šolskega sveta do 23. januarija meseca 1898. I. pri krajn. šolsk. svetu v Št. Florjanu, pošta Rogatec.

Okr. šolski svet v Rogatecu, dne 23. decembra meseca 1897. I. *Predsednik: Scherer s. r.*

Št. 682.

Razpis učiteljske službe.

2—2

Na petrazrednici pri Sv. Tomažu, III. plač. vrsta in prosta izba, se podeli služba učitelja stalno, oziroma tudi začasno.

Obeh deželnih jezikov zmožni prositelji (prositeljice) naj vložijo svoje prošnje, opremljene s spričevalom zrelosti, učne usposobljenosti in z do-

kazom avstrijskega državljanstva pri krajnem šolskem svetu do 23. januarija mes. 1898. I.

Okr. šolski svet v Ormožu, dne 21. decembra mes. 1897. I. *Predsednik: Scherer s. r.*

Št. 802. II.

Mesto podučiteljice.

1—2

Na štirirazredni dekliški šoli v Slovenji Bistrici ima se začetkom poletnega tečaja namestiti služba podučiteljice s plačo po II. plač. razredu.

Prosilke za to mesto naj vložijo svoje prošnje, opremljene s spričevalom usposobljenosti oziroma zreloizpitnega spričevala in pri prvem nameščenju tudi z dokazom avstrijskega državljanstva, predpisanim potom do dne 31. januarija meseca 1898. I. pri krajnem šolskem svetu v Slov. Bistrici.

Prosilke morajo biti po izpitu usposobljenosti za pouk v nemškem in slovenskem jeziku.

Okr. šolski svet v Slov. Bistrici, dne 31. decembra mes. 1897. I. *Predsednik: Kankowsky s. r.*

Higij. c. kr. priv. šolske klopi in dovoljenje za njih ponarejanje priporoča po nizki ceni in tudi na obroke. V Mariboru. *Iv. Weixl, naduč. v pok.*

Tovariši in tovarišice, kupujte in naročujte „Knjižnico za mladino“!

Vsebina. I. Iz „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. — II. Naša organizacija. (IV.) (Idejalist). — III. Praktični razum. (I.) (dr. V. Korun). — IV. Šolski muzej v Ljubljani. (Jak. Dimnik). — V. Slovstvo. (Ocena). — VI. Društveni vestnik. — VII. Listek. (Izpod—ških planin.) (Polonica). — VIII. Dopisi in razne vesti. — IX. Natečaji.

Lastnik in založnik: „Zaveza“.

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.